

Rolnummer : 64
Arrest nr. 60 van 9 juni 1988

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag gesteld door het Hof van beroep te Luik, achtste correctionele kamer, bij arrest van 11 juni 1987 in zake van het Openbaar Ministerie en van Bernard COPET, Emile THOMAS, Evence THOMAS en Raymond LHOIST, burgerlijke partijen, tegen Bernard COPET, Emile THOMAS en Evence THOMAS, betichten.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters E. GUTT en J. DELVA,
en de rechters J. WATHELET, M. MELCHIOR, D. ANDRE, L.P. SUETENS
en L. DE GREVE,

bijgestaan door de griffier H. VAN DER ZWALMEN,

onder voorzitterschap van voorzitter E. GUTT,

wijst na beraad het volgende arrest :

I. ONDERWERP

Het Hof van Beroep te Luik (8ste kamer zetelende in correctionele zaken) heeft bij arrest van 11 juni 1987 aan het Hof de volgende prejudiciële vraag gesteld :

"Had de Waalse Gewestraad de bevoegdheid om bij een decreet van 18 juli 1985, bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 10 oktober 1985, in de wet van 28 februari 1882 een artikel 37 in te voegen dat de verjaringstermijn van de strafvordering, voortspuitend uit misdrijven die door die wet strafbaar worden gesteld, voor het Waalse Gewest van drie maanden op een jaar brengt ?".

II. DE FEITEN EN DE VOORAFGAANDE PROCEDURE

Uit de gegevens van het dossier blijkt dat de rechtbank van eerste aanleg, correctionele kamer, te Neufchâteau bij vonnis van 21 oktober 1986 de verdachten Emile THOMAS en Evence THOMAS ontslagen heeft van de tenlasteleggingen : vrijwillige slagen en verwondingen en bedreigingen, met gebaren of zinnebeelden, van aanslag op personen of eigendommen, tenlasteleggingen die waren vermeld in de dagvaarding van 22 januari 1986. De beklaagde Bernard COPET werd ontslagen van de tenlastelegging zonder toestemming te hebben gejaagd op andermans terrein op 5 oktober 1985, doch werd veroordeeld omdat hij zonder toestemming op 8 juni 1985 had gejaagd op andermans terrein en wegens het toebrengen van vrijwillige slagen met ziekte of persoonlijke werkongeschiktheid tot gevolg. Hij werd veroordeeld in de aan de burgerlijke partijen Emile THOMAS, Evence THOMAS en Raymond LHOIST reeds verschuldigde en nog te betalen kosten.

De beklaagde Bernard COPET had er in zijn verweer op aangedrongen een prejudiciële vraag voor te leggen aan het Arbitragehof betreffende de bevoegdheid van de Waalse Gewestraad om de verjaringstermijn in jachtzaken te wijzigen bij decreet van 18 juli 1985.

Dat verzoek is door de rechtbank verworpen op grond van de overwegingen :

"Dat immers niet wordt betwist dat krachtens de artikelen 107quater van de Grondwet en 6 van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1980, de instellingen van het Waalse Gewest bevoegdheid hebben gekregen om wetgevend op te treden, met name bij decreet, inzake de jacht (wet van 8 augustus 1980, artikel 6, 1, III, 5°) "Wat de landinrichting en het natuurbehoud betreft ...", "... de jacht, met uitzondering van de vervaardiging van, de handel in en het bezit van jachtwapens, en de vogelvangst";

"Dat daarenboven dient te worden opgemerkt dat krachtens artikel 11 van die bijzondere wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1980, "binnen de grenzen van de bevoegdheden van de Gewesten en de Gemeenschappen, de decreten de niet-naleving van hun bepalingen (kunnen) strafbaar stellen en de straffen wegens die niet-naleving bepalen overeenkomstig Boek I van het Strafwetboek, met uitzondering van de criminele straffen bepaald in artikel 7 van dat wetboek"; "Dat de beklaagde COPET de wettigheid van het decreet van de Waalse Gewestraad van 18 juli 1985, artikel 1, betwist, wegens onbevoegdheid van die raad op grond dat het decreet "zich ertoe beperkt een bepaling te wijzigen die niet de jacht maar de strafprocedure betreft" terwijl "het strafrecht en de strafprocedure tot de bevoegdheid van de nationale wetgever zijn blijven behoren";

"Dat in deze zaak de aangevochten bepaling, door het bepalen van de tijd waarbinnen de misdrijven die zij stelt op de wet van 28.2.1882, verjaard zullen zijn, slechts gebruik maakt van het recht om wetgevend op te treden, aangezien de omschrijving van het misdrijf gepaard gaat met de vaststelling van de straf en de nuttige uitoefening van de strafvordering";

"Dat er geen aanleiding is om de zaak bij het Arbitragehof aanhangig te maken".

2. Tegen die beslissing werd hoger beroep ingesteld door respectievelijk de betichte Bernard COPET op 23 oktober 1986 en door het Openbaar Ministerie op 24 oktober 1986.

3. Het Hof van beroep te Luik overweegt in zijn arrest van 11 juni 1987 dat artikel 28 van de wet van 18 februari 1882 is gewijzigd door artikel 37 van het decreet van de Waalse Gewestraad van 18 juli 1985 en dat dit decreet de verjaringstermijn van de strafvordering van drie maanden op een jaar heeft gebracht.

Het Hof stelt vast dat Bernard COPET de bevoegdheid van de Waalse Gewestraad inzake de verjaring van de strafvordering betwist en verwijzing van de vraag naar het Arbitragehof vraagt op basis van artikel 15 van de wet van 28 juni 1983 en overweegt daarbij dat het rechtscollege, waarbij de zaak aanhangig is, de uitspraak moet uitstellen, en de vraag aan dat Hof moet voorleggen". Om die redenen heeft het Hof van beroep, 8e Kamer, te Luik voormelde prejudiciële vraag aan het Hof gesteld.

III. DE RECHTSPLEGING VOOR HET ARBITRAGEHOF

De prejudiciële vraag is bij het Hof aanhangig gemaakt door verzending van een expeditie van voormelde verwijzingsbeslissing die op 28 oktober 1987 ter griffie is ontvangen.

Bij beschikking van dezelfde dag heeft de voorzitter in functie de leden van de zetel van het Hof aangewezen conform de artikelen 46, § 1, 48 en 49 van de wet van 28 juni 1983 houdende de inrichting, de bevoegdheid en de werking van het Arbitragehof.

Het bij artikel 58 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 11 november 1987.

Met toepassing van de artikelen 60 en 113 van de organieke wet zijn de kennisgevingen van de verwijzingsbeslissing gedaan bij aangetekende brieven ter post afgegeven op 12 november 1987 en aan de geadresseerden bezorgd op 13 en 16 november 1987.

De Waalse Gewestexecutieve heeft een memorie ingediend op 3 december 1987.

Met toepassing van artikel 1 van de richtlijn van het Hof van 15 december 1987 (Belgisch Staatsblad 29 december 1987) is van die memorie kennis gegeven aan de personen en overheden vermeld in artikel 69 van de organieke wet van 28 juni 1983 bij aangetekende brieven ter post afgegeven op 6 januari 1988 en aan de geadresseerden bezorgd op 7 en 8 januari 1988.

Bij beschikking van 17 maart 1988 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en op de terechtzitting van 21 april 1988 vastgesteld.

Van die beschikking is aan de partijen kennis gegeven en zijn zij evenals de advocaat van de Waalse Gewestexecutieve van de datum van de terechtzitting in kennis gesteld bij aangetekende brieven ter post afgegeven op 18 maart 1988 en aan de geadresseerden bezorgd op 21 en 22 maart 1988.

Bij beschikking van 24 maart 1988 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest dient te worden gewezen, verlengd tot 28 oktober 1988.

Bij beschikking van 21 april 1988 is rechter L. DE GREVE aangewezen als lid van de zetel, ter vervanging van de rechter H. BOEL.

Ter terechtzitting van 21 april 1988 :

- is verschenen :

Mr. F. HAUMONT, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Waalse Gewestexecutieve, Kunstlaan 13-14, 1040 Brussel;

- hebben de rechters J. WATHELET en L.P. SUETENS verslag uitgebracht;

- is voornoemde advocaat gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 52 en volgende van de organieke wet van 28 juni 1983, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Arbitragehof.

IV. IN RECHTE

A.1. In haar memorie wijst de Waalse Gewestexecutieve erop dat de rechtbank van eerste aanleg te Charleroi bij vonnis van 23 september 1987 een prejudiciële vraag heeft gesteld met hetzelfde voorwerp, zaak die ingeschreven is onder nummer 63 van de rol van het Hof. Hoewel de termen van beide vragen verschillen hebben zij betrekking op dezelfde decreets- en wetsbepalingen en is er volgens de Executieve samenhang die aanleiding moet geven tot samenvoeging van beide zaken overeenkomstig artikel 83 van de organieke wet van 28 juni 1983.

A.2. Vervolgens wijst de Waalse Gewestexecutieve erop dat de toenemende overbelasting van het gerechtelijk systeem, de daarmee samenhangende vertraging in de behandeling van de meeste zaken en de korte verjaringstermijnen in jachtzaken er al te vaak toe hebben geleid dat een feitelijke straffeloosheid van de veldstropers is ontstaan. Dat heeft de Waalse Gewestexecutieve ertoe gebracht rekeninghoudend met artikel 6, § 1, III, 5° van de bijzondere wet, dat de jacht

regionaliseert, een ontwerp van decreet neer te leggen tot wijziging van de verjaringstermijnen van de strafvordering wegens inbreuken op de jachtwet van 28 februari 1882. Dat ontwerp heeft geleid tot het decreet van 18 juli 1985. Artikel 1 daarvan voegt een artikel 37 in de jachtwet in, dat de verjaringstermijn van de strafvordering op 1 jaar brengt.

A.3. Tot slot onderzoekt de Waalse Gewestexecutieve de vraag of het Waalse Gewest bevoegd was om die decreetsbepaling aan te nemen. Krachtens artikel 6, § 1, III, 5°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 is het Gewest bevoegd voor de jacht, met uitzondering van de vervaardiging van, de handel in en het bezit van jachtwapens en voor de vogelvangst. Vervolgens verwijst de Executieve naar artikel 11 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980. De bepaling van een verjaringstermijn is per definitie het onvermijdelijk gevolg van een straf : hij is er zelfs één van de bestanddelen van. Zodoende is het Waalse Gewest binnen het kader van de bevoegdheden gebleven die hem door de artikelen 6, § 1, III, 5°, en 11 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 zijn toegewezen. De Executieve verwijst naar het advies van de Raad van State van 21 november 1984 en naar het arrest van het Hof van 3 december 1987, om te besluiten dat het Waalse Gewest wel degelijk bevoegd was om de duur van de verjaringstermijn van de strafvordering wegens een overtreding van de jachtbepalingen te wijzigen, voor zover het gaat om een overtreding die op het grondgebied van het Waalse Gewest is begaan. Dat is de juiste geografische draagwijdte die het Waalse Gewest aan het decreet van 18 juli 1985 heeft gegeven, door het nieuwe artikel 37 in te voegen dat volgt op de nieuwe artikelen 33 tot 36, ingevoegd door het decreet van het Waalse Gewest van 19 juli 1985 tot wijziging voor het Waalse Gewest van sommige bepalingen van de wet van 28 februari 1882 op de jacht. Die artikelen worden immers voorafgegaan door de titel "Bepalingen eigen aan het Waalse Gewest". De bevoegdheid van het Waalse Gewest om het aangevochten decreet van 18 juli 1985 aan te nemen, was op die manier zowel *ratione materiae* als *ratione loci* gegrond.

Ten aanzien van de normatieve bepalingen in het geding

B.1. Zowel krachtens de artikelen 28, 22 en 23 van de wet van 17 april 1878 houdende de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering, als krachtens de artikelen 25, eerste lid en 21, eerste lid, van die wet, gewijzigd door de wet van 30 mei 1961, zijn de bepalingen met betrekking tot de verjaring van de strafvordering, die de verjaringstermijn respectievelijk op drie jaar of op zes maanden stellen voor misdrijven die een wanbedrijf of een overtreding uitmaken, toepasselijk op de verjaring van de strafvordering betreffende de misdrijven door bijzondere wetten omschreven voor zover die wetten niet anders bepalen.

Artikel 28 van de jachtwet van 28 februari 1882 heeft in een dergelijke afwijking voorzien door te bepalen dat "elke rechtsvordering wegens één van de misdrijven bij deze wet omschreven, verjaart door verloop van drie maanden, te rekenen van de dag waarop het misdrijf gepleegd is". Het decreet van het Waalse Gewest van 18 juli 1985 heeft eveneens in een afwijking voorzien door in de wet van 28 februari 1882, onder het opschrift "Bepalingen eigen aan het Waalse Gewest", een artikel 37 in te voegen luidend als volgt : "Elke vordering betreffende één van de bij de wet bepaalde overtredingen vervalt na verloop van één jaar, te rekenen van de dag waarop de overtreding is gepleegd".

Ten aanzien van de prejudiciële vraag

B.2. Artikel 107quater, tweede lid, van de Grondwet bepaalt dat de wet, aangenomen onder de meerderheidsvoorwaarden die in het derde lid zijn vastgesteld, aan de Gewestraden de bevoegdheid toekent om de aangelegenheden te regelen die zij aangeeft, en dit binnen de omschrijving en op de wijze die zij bepaalt.

Ter uitvoering van die bepaling heeft artikel 6, § 1, III, 5°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, aan de Gewesten de bevoegdheid toegewezen om de aangelegenheid van de jacht te regelen, met uitzondering van de vervaardiging van, de handel in, en het bezit van jachtwapens.

Krachtens artikel 11 van de bijzondere wet, omvat de bevoegdheid van de gewestelijke decreetgever het strafbaar stellen van de inbreuken op de door hem uitgevaardigde bepalingen.

De bijzondere wet heeft aldus aan de decreetgever een strafrechtelijke bevoegdheid toegekend die, in wezen, niet kan worden uitgeoefend dan met inachtneming van de verstoring van de sociale Orde. Door de niet-naleving van een bepaling, die hij aanneemt, strafbaar te stellen, constateert de wetgever dat die niet-naleving de openbare orde verstoort.

B.3. Doordat hij aldus, krachtens en binnen de perken van artikel 11 van de bijzondere wet, een verstoring van de openbare orde strafbaar kan stellen, wordt de decreetgever ertoe gebracht de duur van de periode te beoordelen en te bepalen, tijdens welke zulk een verstoring dient te worden beteugeld, en bijgevolg ook het tijdstip vanaf hetwelk de vervolging van het misdrijf niet langer is verantwoord. Immers, de bevoegdheid om een verstoring van de sociale orde strafbaar te stellen impliceert uit zichzelf de bevoegdheid om de duur te bepalen tijdens welke de aantasting van de openbare orde het op gang brengen van de openbare vordering verantwoordt.

Door de verjaringstermijn van de strafvordering, die betrekking heeft op een misdrijf dat hij invoert, te regelen, bepaalt de decretale wetgever, op grond van de machtiging geregeld door artikel 11 van de bijzondere wet, een aspect van de "gevallen die de wet bepaalt" in de zin van artikel 7 van de Grondwet, waarin strafvervolgingen kunnen worden ingesteld. Zodoende regelt de decreetgever niet de vorm van de vervolgingen in de zin van diezelfde bepaling, evenmin als hij wetgevend optreedt met betrekking tot de straffen die gesteld zijn op de misdrijven waarvan bij de beteugeling beoogt.

Uit de voorafgaande overwegingen volgt dat de decreetgever zijn bevoegdheid niet heeft overschreden door voor het Waalse Gewest te bepalen dat de misdrijven tegen de jachtwet verjaard zijn door verloop van een termijn van één jaar.

Artikel 1 van het decreet van 18 juli 1985 houdt bijgevolg geen schending in van de regels die door of krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten.

OM DIE REDENEN,

HET HOF

zegt voor recht dat artikel 1 van het decreet van het Waalse Gewest van 18 juli 1985 "modifiant, pour la Région wallonne, la loi du 28 février 1882 sur la chasse" (tot wijziging voor het Waalse Gewest van de jachtwet van 28 februari 1882) (Belgisch Staatsblad van 10 oktober 1985) geen schending inhoudt van de regels die door of krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het betalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten.

Aldus uitgesproken in het Frans en in het Nederlands, overeenkomstig artikel 55 van de organieke wet van 28 juni 1983, ter openbare terechtzitting van 9 juni 1988.

De griffier,
H. VAN DER ZWALMEN

De voorzitter,
E. GUTT